

Waraka 1 ya Paulu ka Timotiyu

Mwanzo

Poluvare, Paulu kandika waraka natu ipate awavye ware wakijuzi kukisa mbere kazi yake nkati ya jamati. Timotiyu ákiwa mwana wa kiroho wa Paulu. Ákiwa nnemba fala wa juhudi pakulu, na kâtondoriwa ipate alongoze jamati ya Efezu.

Paulu kandika eyi waraka-yi kiyasi ca 62-64 bandi ya Almasihi ipate anlange Timotiyu kuhusu mwaha wa kulongoza jamati. Akisow-era kuhusu namuna yakujuzi kunsifu Mwenyezimungu, visakikana kuwa nkulungwa wa jamati, ngano kuhusu mafunzo saana deretu, na namuna zakuwatafiti wanu njamati. Na kampa nguvu novyo Timotiyu ipate ainshi kwa namuna ya kuwa nfano ka wenye kwamini wengine.

Salamu

¹ Omi Paulu, walii wa Almasihi Insa, kwa ámuri ya Mwenyezimungu Nvushi wetu na ka Almasihi Insa, tamaa yetu.

² Nankukwandikira uwe Timotiyu, mwanangu wa kweli nkati ya kwamini. Mwenyezimungu Baba wetu, pamoja na Almasihi Insa, Mwenye wetu, wakujanliye rehema na salama, na waku-tendere huruma.

Musifulate inlimu saziri za ukweli

³ Kamba vyanukutafadalire panikuka Make-doniya, wikare Efezu noko ipate uwatume wanu wamojawapo wasifunde inlimu nyengine,

⁴ wala wasisikirize hadisi wala kufulatana ka marikolo mengi a wámida, vinu vyakusalamula kukaidiyana sakuna mana, kwasa Mwenyezimungu vyaapangire, vijiwikana ka kwamini.

⁵ Sambu, kukutuma-ku kusudi yake ndi pendo rilawa mmoyo swafi na moyo saususuka na kwamini ka ukweli.

⁶ Evi wanlimu walongo wamojawapo nakubonya wazungunukira masemo saana mana.

⁷ Ewo viwajibu wawe wanlimu wa shariya bila kwereriwa vyawari kwamba wala vinu vyawari kukekekezera.

⁸ Na tikwijiwa kuwa shariya ngema pakulu akitumira munu kwa shariya.

⁹ Tikwijiwa javi, kuwa shariya awesusiriwe wari na shariya, ila wesusiriwa sawatenda shariya na wabishi, makafiri na wamadambi, watafiti vitakatifu kwa namuna mbaya na sawainwishimu Mwenyezimungu, wenye kuwolaya wawa zawo au mama zawo au munu asaka kuwa onse.

¹⁰ Wesusiriwa wanu wa lukware, walume na waka wakulólana watupu, wawaténda utwana wenziwawo, walongo, walapíra vinu vya ulongo, na wengine waténda vinu vyengine-po vyakusiyana na mafunzo meema

¹¹ asemiwe nkati ya Habari Ngema ya utukufu wa Mwenyezimungu, Mwenyé kutukuziwa, yanigabiziwe omi.

Paulu ashukuru huruma za Mwenyezimungu

¹² Nishukuru pakulu ka Almasihi Insa, Mwenye wetu, anipere nguvu kamana kaniwona kuwa mwaminifu, akinitula muutumisi wake,

¹³ ingawa mida nikikufuru, nikiwalumbata wenye kwamini, na níkiwa mmani. Fala niwoneriwa huruma kwa kuwa níkitenda sanamini na nikitikina.

¹⁴ Neema ya Mwenye wetu injala tele-tele, pamoja na kwamini na pendo ka Almasihi Insa.

¹⁵ Mafunzo kamilifu na ajuzi akubaliwe nfululu kuwa Almasihi Insa kâja mulumwengu-mu awavushe wamádambi, na nowa nizidire ndumi,

¹⁶ fala niwoneriwa huruma ipate julu yangu omi Almasihi Insa olote imani pakulu, iwe nfanoka ware wâja kunkubali iye wapate mainsha a milele.

¹⁷ Basi, asifiwe nfalume wa enzi piya, Mwenye saafwa na sawoneka, Nlungu mmoja tu basi! Iye ajuzi atukuziwe kwa milele! Aamina.

¹⁸ Uwe-po, mwanangu Timotiyu, eku kukutuma-ku nankukutumaini kamba vyavibushuriwe mida kuhusu uwe, ipate kwa sababu ya javyo, utende vita ngema yakwereza habari ya Insa,

¹⁹ na uzidi nkati ya kwamini pamoja na moyo saususuka. Wamojawapo nowo moyo saususuka-wo wakatala, kwa javyo wafyajula kwamini kwawo kamba ngalawa ya kifulwa.

²⁰ Nkati ya nowo, wawapo Himenayo* na Alishandere†. Ewo omi niwagabizi mmakono mwa

* **1:20** Kuhusu “Himenayo”, ona 2 Timotiyu 2:17-18. † **1:20** Kuhusu “Alishandere”, ona 2 Timotiyu 4:14-15.

Ibilisi‡, wafundiwe ipate wasikufuru§.

2

Duwa na wanawaka njamati

¹ Sambu, cakwanza kábula ya vinu piya, nukutafadali kuwa wanu watende duwa ka fadili ya wanu piya: walebele vyawasakula, wawalebelele wanu wengine, na washukuru.

² Walebeleleni mafalume na piya wenye mamulaka ipate tiwe nawo mainsha a kutengemana na a usalama, kwa kutenda vyaasaka Mwenyezimungu na kwa kwiinshimiwa.

³ Duwa kamba eyi ndi kinu cema cakusakikana mbere ya Mwenyezimungu Nvushi wetu.

⁴ Iye asaka kuwa piya wanu wavushiwe na walawirire kuwa wejiwifu wa ukweli.

⁵ Kawapo Nlungu mmoja tu basi, na kawapo mwenyé kupatanisa mmoja tu basi ari na uwezo wa kuwalunganisa wanadamu na Mwenyezimungu, Almasihi Insa, binadamu.

⁶ Iye karipereka mwananyewe awe maripo* kwa ajili ya piya wanu. Ewu ndi ushahidi kwa wakati wake.

⁷ Kwa nowu ushahidi-wu, omi nitondoriwa niwe mwerezi na walii (silongopa, nisema kweli), niwe mwanlimu wakufunda kwamini kakweli ka wanu Sawari-Mayahudi.

⁸ Basi, vinajibu kuwa wanawalume walebele duwa, walamuse makono matakatifu†,

‡ **1:20** Ona 1 waKorintiyu 5:5. Kusudi yake ndi kuwa watubiye ipate wapokereriwe tena nkati ya jamati. § **1:20** Ona waraka-yi 1:13. * **2:6** Ona Maruku 10:45. † **2:8** Ona Zaburi 24:4.

kila mahala mwawajumana kumwabudu Mwenyezimungu, watende javi bila kukimiwa wala kukaidiyana.

⁹ Novyo-novyoni, vinajibu kuwa, pawajumana wenye kwamini, wanawaka warisitawize na mavazi akwinshimika, akuwawaiza bila kuwashonga wenziwawo. Wasirisitawize kupakasa nywiri vyakuzidisa[‡], wasirisitawize na oru wala bwara wala nguwo gali kuzidisa,

¹⁰ warisitawize kamba wafulati wa Mwenyezimungu kwa vitendo vyema.

¹¹ Mwanamuka paafundiwa, ajuzi anyamare na piya namuna zakurinyenyekeya.

¹² Simwasa mwanamuka kufunda wala kuwa na mamulaka julu ya mwananlume, fala ajuzi anyamare.

¹³ Ntanzu kumbiwa ndi Adamu, ikisa akumbiwa Hawa.

¹⁴ Âtesuwe na Ibilisi siyo Adamu, ila mwanamuka, neye akikola dambi.

¹⁵ Novyo-sivyo, wanawaka wavushiwa wakitenda viwalazimire, anta pawawapongola wana[§], wakizidi kolota kwamini, pendo, na utakatifu, kwa namuna vyavijuzi.

3

Wakulungwa wa njamati

[‡] 2:9 Tabiya za nowo wakati-wo, kupakasa nywiri ikiwa alama ya ureba. [§] 2:15 Paulu akiwakaidi wanlimu walongo wakamba kuwa aipo nafasi ya kuvushiwa ikiwa wankulombiwa na wankuwapongola wana.

¹ Kamilifu ndi usowezi-wu: munu mmojawapo akisakula kuwa nkulungwa wa jamati, imwájibu kazi ngema.

² Basi, nkulungwa wa jamati ájuzi asiwonereriwe ukosa: awe nlume wa muka mmoja tu basi, aritunze iye mwaneyewe, ainshi kwa werevu na kwa namuna yakwinshimiwa na wanu. Awe munu wakumwajibu kufikiriwa na wayeni pakaya pake, na awe na wijiwifu wakufunda.

³ Asiwe nrevi, asiwe mmani, wala asajibiwe caputu na nzuruku, fala awe na imani, na asowere na wanu sana.

⁴ Amiliki pakaya pake mwaneyewe sana-sana, wanawe warinyenyekeye, na jamaa piya wainshimiyane.

⁵ Ikiwa munu aakidiri kutawala pakaya pake, futi njamati ya Mwenyezimungu akidirija kusunga?

⁶ Aajuzi kuwa nfulati wa Insa mupya ipate asiridāi, asigwirire kuhukumiwa kamba Ibilisi.

⁷ Basi, iye ájuzi alaviriwe ushahidi mwema mbere ya wanu wa nkaya ipate asiwonereriwe ukosa, asikoreke nnambo ya Ibilisi.

Maudumu wa jamati

⁸ Novyo-novyoni, isakikana kuwa maudumu wa jamati wawe wanu wakwinshimika: wasiwe nawo malulimi mawiri, wala wasitubiye urevi, wala wakuwajibu kupata nzuruku sauri wa halali.

⁹ Wajuzi washugulikire ukweli ufafanuriwe ka kwamini na moyo swafi.

¹⁰ Basi, ewa novyo kwanza wájuzi wawoniwe. Ikisa waudumu, ikiwa awawoneriwe kosa.

¹¹ Novyo-novyoni, kuhusu wanawaka, isakikana wawe wanu wakwinshimika: wasiwalongopere wenziwawo, wasipundise kiyasi vyawatenda, na wawe waminifu wa vinu piya.

¹² Maudumu wa jamati ájuzi awe nlume wa muka mmoja tu basi, na ájuzi awataware sana-sana wanawe pamoja na pakaya pake.

¹³ Wakiudumu vyema, wapata cewo cakwinshimika, na awaropereza kusowera kuhusu kwamini kwawo kuri kati ya Almasihi Insa.

Vyatitumaini vyakweli

¹⁴ Ewu usemi-wu nukwandikira, ingawa nitumaini kuwa nawe kwa suku karibu.

¹⁵ Nukwandikira ipate nikikawa, wijiwe namuna vyawajuzi kwenenda jamaa wa Mwenyezimungu. Jamaa-yo ndi jamati ya Nlungu hai. Kamba mwamba na maribwi vyaarimbisa nyumba, novyo-novyoni jamati-yo irimbisa ukweli.

¹⁶ Ndi kinu kikulu, hapana dana, siiri ifafanuriwe ka wenye kwamini. Siiri-yo ndi kuhusu Almasihi Insa, isemiwa javi:

“Karolota kwa mwiri
kakikishiwa na Roho,
kawoniwa na malaika,
katangaziwa mumataifa,
katumainiwa mulumwengu-mu,
katwariwa muutukufu.”

4

Kulaizira kuhusu wanlimu sawari wakweli

¹ Sambu, Roho wa Mwenyezimungu atambira bila kutifisa kuwa ewu wakati wa mwinsho-wu, wálawirira wamojawapo wakwasa kwamini. Ewo wafulata roho sazina ukweli na inlimu yakushongezeriwa na mashetwani.

² Watenda javyo julu ya unafiki wa wanu walongo, myoyo yawo saiwasusuka yociwe na cuma ca moto.

³ Ewo wáwakataza wanu kulomba na wasirye vyakurya vimojawapo, ingawa Mwenyezimungu ndi ombire vyakurya-vyo. Iye vimwajibu kuwa wenye kwamini, wejiwifu wa ukweli, wanye kwa shukurani.

⁴ Kweli, kila kiyumbe ca Mwenyezimungu halali, acipo kinu cijuzi kukatariwa, ila cipokereriwa na shukurani,

⁵ konta cihalalishiwa julu ya usemi wa Mwenyezimungu pamoja na duwa.

Namuna yaajuzi kuinshi nkulungwa wa jamati

⁶ Vyanukwambira-vi ukiwambira wenziwo wenye kwamini, ukuwa maudumu wa Almasihi Insa mwema, urisiwa julu ya usemi wa kwamini na inlimu ngema yauri kifulata uwe-yo.

⁷ Fala ezo hadisi za kunyata na sazina faida-zo, ukatare. Urizowereze mwananyewe kutenda ibada.

⁸ Ingawa kuroloa kwanawo faida aba, fala kutenda ibada kwanawo faida pakulu konta ktipa tamaa ya mainsha a sambu-pa na mainsha a mbere.

⁹ Ewu usowezi-wu kamilifu na újuzi ukubaliwe nfululu.

¹⁰ Ndi ntamana tikola kazi pakulu na titenda juhudi, konta tamaa yetu iwa ka Nlungu hai. Iye ndi Nvushi wa wanu piya, pakulu-pakulu wenye kuntumaini iye.

¹¹ Evi vinu-vi vyanukwambire-vi, amuru, na ufunde.

¹² Usimwase awaonse kufezeyi unemba wako. Ila ka wenye kwamini, uwe nfono mwema, kati ya namuna yako yakusowera, yakuinshi, yakupenda, yakuntumaini Mwenyezimungu, na ya uswafi wako.

¹³ Mpaka omi nije, vinu-vi shugulikira: kufyoma baina Mandiko, kuwarimbisa myoyo wenye kwamini, na kuwafunda.

¹⁴ Usase uwezo maalumu wawisusiriwe. Kumbukira kuwa uwezo-wu kupewa julu ya kubushuriwa pawakaturire makono wakulungwa wa jamati.

¹⁵ Vyanukwandikire-vi tunza sana-sana, vinu-vi ufulate. Kwa javyo, kukula kwako kolotiwa baina ka wanu piya.

¹⁶ Risunge sana mwaneyewe na usunge vyauri kufunda. Zidi kushugulikira novyo. Ukitenda javyo, urivusha uwe pamoja na wanu wari kukusikira-wo.

5

Namuna za kuinshi na wenziwo wenye kwamini

¹ Nukutafadali nkulungwa usimwinyukire, ila unrimbise moyo kamba wawayo. Wanemba uwarimbise myoyo kamba wanduzo,

² wanawaka wakulungwa uwarimbise myoyo kamba wamamazo, na wári uwarimbise myoyo kamba walumbuzo, kwa uswafi piya.

Manankweli na jamati

³ Kuhusu manankweli, wenshimu ware sawana munu mwengine wakuwasaidiya.

⁴ Fala nankweli mojawapo akiwa nawo wana au ujukulu, ewo wajuzi wanze kutenda ibada na jamaa pakaya pawo, maripo akuwaludisira makolo, kamana eci ndi kinu cema cakusakikana mbere ya Mwenyezimungu.

⁵ Basi, nankweli wakweli, saana munu mwengine wakunsunga, iye tamaa yake katula ka Mwenyezimungu. Iye ázidi kulebela na kutenda duwa usiku na nsana.

⁶ Fala nankweli ainshi vimwajibu iye mwaneyewe, ingawa kawa hai, nkati ya roho kafwa.

⁷ Na kuhusu ezi shuruti-zi, wamuru, ipate manankweli na jamaa zawo wasisutumiwe na wenziwawo.

⁸ Munu akitowa kuntafiti jamaa yake, kuzidi pakulu pakaya pake, iye kankukatala kwamini kwetu, basi kawapunda wanu sawamini.

⁹ Nankweli andikiwe nkati ya kipinga caku-saidiwa na jamati akiwa munu wa hirimu ya myaka sitini au zaida, akiwa muka âlombiwe na nlume mmoja tu basi*,

¹⁰ akiwa munu alavyanga ushahidi julu ya vitendo vyema-vyema, akiwa munu awarerire wanawe, akiwa munu akolotanga wema ka

* **5:9** Au: “ákiwa mwaminifu ka nlumake”.

wayeni, akiwa munu awatumikiranga wenziwe wenye kwamini ka kurinyenyekeya, akiwa munu awasaidiyanga wenye uzuni, na akiwa munu akishugulikiranga piya vitendo vyema.

¹¹ Kuhusu manankweli wári, uwakatare nkundi-mo, kamana pawasaka kwasa njira ya Almasihi, viwajibu kulombiwa tena upya.

¹² Wakilombiwa tena upya, wakuja kuhukumiwa kwa kuwa kwamini kakwanza wasa.

¹³ Kuno warifunda ufuko, wapita-pita manyumba. Visitoshe wakuwa watesi na ware wazuda, wakisowera vinu savijuzi kusoweriwa.

¹⁴ Basi, kuhusu manankweli wári-wa, vinajibu walombiwe tena upya, wawapongore wana wawo, wamiliki sana pakaya pawo. Kweli, wasimpe mbishani wetu wakutilaumu anta nafasi mmoja.

¹⁵ Wamojawapo wazungunuka futi, wankunfulata Ibilisi.

¹⁶ Akiwapo mwanamuka mmojawapo njamati ari na jamaa nankweli, ansunge, awe amiri wa nankweli-yo. Iye aajuzi kuremeresa jamati ipate jamati-yi iwasunge manankweli wakweli.

Inshima ka wakulungwa

¹⁷ Wakulungwa walongoza jamati sana wajuzi wasifiwe pakulu pawenye, kuzidi watenda juhudi ya kwereza na kufunda.

¹⁸ Kwa faida yawo, Mandiko akwamba:

“Ng'ombe asáya mafuluwela,
kanywa yake usinfunge.”

Na Mandiko akwamba novyo tena:

“Nshahara waapokéra nkolakazi, únjuzi.”

¹⁹ Nkulungwa mmojawapo wa jamati, ukisikira kalongoperiwa kinu, usikubali, sazilawirire kanywa za mashahidi wawiri au watatu.

²⁰ Wakóla dambi, uwasutumu mbere ya wenye kwamini piya ipate wope wengine-wo novyo.

²¹ Nankukulaizirani mbere ya Mwenyeyimungu na Almasihi Insa pamoja na malaika watondoriwe kuwa fulata vyanukutuma-vi, usinang'anize kumaso, usimpendeleye munu.

²² Pausaka kuntula makono kuntawaza munu awe nlongozi, usitende upesi-upesi. Ukitenda javyo, uringiza madambi ake. Madambi a wanu wengine usiringize, rikengere uwé swafi.

²³ Usinywe tena maji matupu, ila na vinyu neyo tumira aba, kwa sababu ya ntumbokulu rako na malwazo ako mara nyingi zawenye†.

²⁴ Kuhusu wanu wamojawapo, madambi awo awoneka baina sawanalamuriwa suku ya Kiyama. Ila kuhusu wengine, madambi awo awafulata, aawoneka mpaka suku ya Kiyama.

²⁵ Novyo-novyoni, kábula Kiyama víwoneka baina vitendo vyema-vyema. Anta savyanzire kuwoneka, mwinsho avifisika tena.

6

¹ Wari sini ya nzigo wa utwana, mamwenye wawo wawature kuwa ndi wenye kujuzi kwishimiwa nfululu ipate zina ra Mwenyeyimungu na kufunda kwetu visikufuririwe.

† 5:23 Dalili maji-yo aari swafi.

² Na ware wari na mamwenye wenye kwamini, wasiwafezeyi kwa kuwa nkati ya kwamini munu na nduye. Wajuzi wawatumike pakulu sana kwa kuwa ndi wenye kwamini wakuwapenda, ware wapokerera faida ya kazi yawo.

Inlimu za ulongo na mali a kweli

Vinu-vi wafunde na warimbise myoyo.

³ Wanu wamojawapo wafunda inlimu nyengine yakusiyana, awakubali usemi mwema wa Mwenye wetu Insa Almasihi, na awakubali kufunda vyaifulata ibada.

⁴ Nowa wanu-wa kuwéjala kuridāi, awereriwa na kinu anta kimoja. Kweli, ewo walwere wa kukaidi, na kuhusu mana a masemo, watendanga ushinda. Vinu-vyo visalamula wiyana, umani, kufuru, dana mbaya sapana shariya,

⁵ pamoja na kukaidiyana sakuna mwinsho. Piya-vyo visalamuriwa na wanu wakupombonyoriwa ankili, wakukosa ukweli, wadaniza kuwa ibada namuna ya kupata faida ya mali.

⁶ Kweli-kwelini, iwapo faida ulu ka munu wa ibada akitenda na radi.

⁷ Atijire mulumwengu-mu na kinu, na tikifwa, atisukula anta kinu.

⁸ Basi, tiwe radi, tikiwa nawo cakurya na nguwo.

⁹ Fala wanu wa kuwajibu utajiri wagwirira kushetwaniwa, kukoreka nnambo na wájibu mwingi sauna mana na waajali. Vitendo-vyo viwazamisa wanu mpaka kuwa dhiki na kuwaribu.

¹⁰ Kweli, wájibu wa nzuruku ndi nzipe wa ubaya piya. Nzuruku-wu, wamojawapo, kwa kuwajibu

pakulu wapate mwingi, wasika, wasa kwamini, warisoma na malwazo mengi awenye.

Kulaiza ka mwinsho

¹¹ Uwe, mwananlume wa Mwenyezimungu, evyo vinu-vyo, tira! Fulata shariya na tenda ibada, fulata kwamini pamoja na pendo, fulata kuhitamili pamoja na wororo.

¹² Utende ushinda, ushinda mwema wa kwamini. Korera mainsha a milele kwa kuwa ndi cawitiriwe. Kuhusu noya, kulavya ushahidi mwema mbere ya mashahidi wengi.

¹³ Mbere ya Mwenyezimungu, Mwenyé mainsha ka viyumbe piya, na mbere ya Almasihi Insa (noyo Insa-yo kâlavya ushahidi mwema mbere ya Pontiyu Pilatu),

¹⁴ mbere yawo, nankukwamuru javi: fulata ezi shuruti-zi bila baka wala kulaumiwa, mpaka kuludi ka Mwenye wetu, Insa Almasihi.

¹⁵ Mwenyezimungu anludisa wakati wake watondore:

Iye ndi Mwenyezimungu ntukufu,
mmoja tu basi Mwenyé Uwezo,
Nfalume wa mafalume,
Mwenye wa mamwenye.

¹⁶ Mmoja tu basi saafwa milele,
ainshi nnuru saiwandikika.
Aapo ammonire manziro, aapo akidiri kummona.
Mwenyé utukufu, Mwenyé mamulaka milele!

Aamina.

¹⁷ Matajiri wa sambi-wa, wamuru wasiridäi wala wasitumaini nzuruku saukawa kulainika. Ila wawajuzi kuntumaini ndi Mwenyezimungu atipa piya vinu kwa wingi tivuze.

¹⁸ Wamuru watende vyema, wawe matajiri wa vitendo vyema. Wasiwe wa coyo, wawe tayari kuwamera wengine.

¹⁹ Wariturire aliserusu ngema mbere ipate wakapate mainsha a kweli.

²⁰ He, Timotiyu, amana-yo riturire. Usowezi wa makafiri saufâi, risapuse. Usowezi wakukaidiyana witiwa wawijiwifu sauri, risapuse.

²¹ Wamojawapo kwa kuwa wafulata nowo usowezi-wo, kwamini wabonya.

Neema iwe pamoja namwe!

Habari Ngema New Testament in Mwani

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwani

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mwani

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

b59c64ed-0fe2-582b-99e7-8752eb16e763